

Museumvisie 2014

december 2014

Inhoudsopgave

1	<i>Inleiding</i>	5
2	<i>GLK & kasteelmusea</i>	6
3	<i>Onze visie & aanpak</i>	7
	<i>3.1 Kastelen & inspiratie</i>	
	<i>3.2 Mooi & gastvrij voor iedereen</i>	
	<i>3.3 Instandhouding & traditie</i>	
	<i>3.4 Presenteren & beleven</i>	
	<i>3.5 7 Kastelen & marketing</i>	
	<i>3.6 Kennis delen & vermenigvuldigen</i>	
	<i>3.7 De schatkist & inhoud</i>	
4	<i>Samenvatting visie & aanpak</i>	14

1 Inleiding

De doelstelling van GLK betreft het behouden van het waardevolle erfgoed voor de huidige en komende generaties. Ensembles van huis, erf en goed staan daarin centraal en worden steeds als zodanig aan de bezoeker gepresenteerd. Op de opengestelde kastelen zijn de meeste voorzieningen en worden door de stichting de meeste activiteiten aangeboden. Daarbij wordt een zo gevarieerd mogelijk aanbod van 'belevingsmogelijkheden' nagestreefd met een hoog kwaliteitsniveau. Mede daardoor zijn de kastelen de ontmoetingsplek, het visitekaartje, voor de bezoekers van GLK. De nota Recreatiebeleid (2011) is mede daaraan gewijd. De nota Collectiebeleid (2013) behelst de wijze waarop de stichting de omvangrijke collectie beheert, behoudt en presenteert. In de voorliggende Museumvisie wordt de ambitie gepresenteerd dat de stichting de zeven kastelen open wil blijven stellen. Daarnaast wordt gewerkt aan het digitaal toegankelijk maken van de collectie (van roerend tot gebouwd erfgoed). In deze nota wordt in hoofdlijnen geschetst hoe we in en rond de kasteelmusea invulling willen geven aan onze doelstelling en het draagvlak voor ons werk willen versterken.

Voor de instandhouding en openstelling van de kastelen, collecties en historische tuinen, voor bijzondere activiteiten en evenementen, restauraties en aankopen is brede ondersteuning noodzakelijk. Dankzij het partnerschap met de provincie Gelderland zijn we mede in staat de duurzame instandhouding van de huizen voor enkele jaren veilig te stellen (Meerjarenprogramma 'Gelderland Cultuurprovincie').

Jaarlijks ontvangen we ongeveer 130.000 bezoekers om het verleden op onze huizen te beleven en door de parken wandelen. Daarnaast komt men er soms bijeen om een (huwelijks)feest te vieren of te vergaderen. Al deze bijdragen zijn essentieel om de kasteelmusea open te blijven stellen. Het verhogen van de inkomsten op de kastelen is dan ook een voorwaarde om steviger 'op eigen benen te staan' en vraagt de komende jaren grote aandacht van de organisatie. We analyseren de kosten en verdienmodellen, inventariseren de wensen van de bezoekers, onderzoeken de mogelijkheden om de openstelling te optimaliseren en om de publiciteit en communicatie rondom de huizen te verbeteren opdat een groter publiek ons erfgoed gaat beleven. In de periode 2014 – 2017 zal er aan worden gewerkt dit te realiseren (streefgetal 200.000). Hiervoor wordt een efficiëntere en innovatieve publieksopvang ontwikkeld (pilot Hernen, vervolg Rosendaal). Daarnaast wordt er gestreefd naar kostenreductie en worden nieuwe verdienmodellen uitgewerkt om een kostendekkende exploitatie dichterbij te brengen.

Het streven is er op gericht om de huizen en kastelen via nieuwe media en digitaal toegankelijk te maken. Tegen de achtergrond van de doelstelling van de Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en vanuit de waarden van ons bezit, worden in deze nota lijnen voor de komende jaren uitgezet voor het ontvangen van onze bezoekers op de opengestelde kastelen en ensembles. Deze visie en aanpak wordt in (meerjaren) werkplannen door alle betrokkenen verder uitgewerkt. De samenvatting geeft in punten, niet geprioriteerd, de te nemen stappen aan. Feiten en cijfers zijn in de bijlagen bijgevoegd.

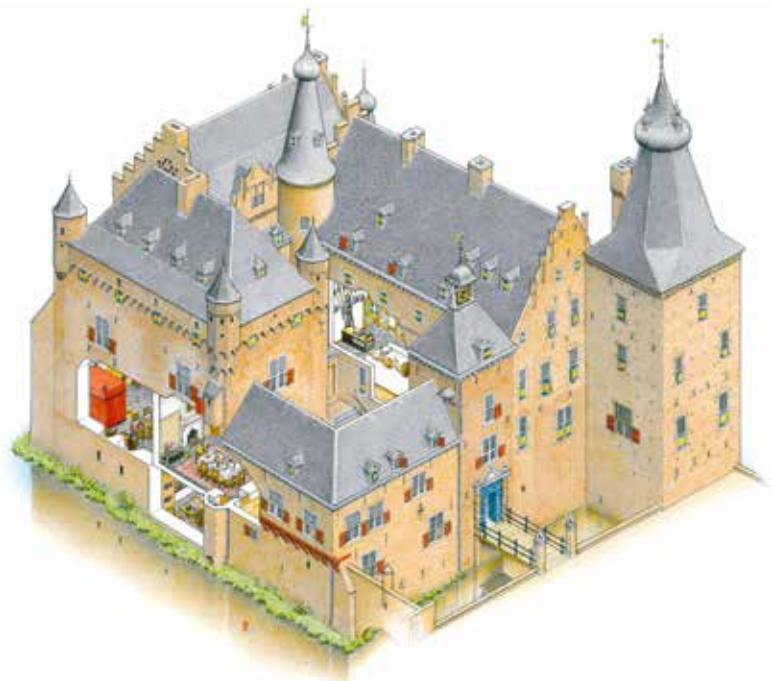
2 GLK & kasteelmusea

Al eeuwen stellen eigenaren van landhuizen en kastelen hun bezit open voor geïnteresseerde bezoekers. Op voorspraak, maar soms ook op reguliere openingstijden werden kasteeldeuren geopend. In gastenboeken penden reizigers en wandelaars hun verwondering over wat ze aantreffen; bewondering voor de interieurs en respect voor de prachtige tuinen en ingenieuze decoraties. En soms erkentelijkheid voor de gastvrijheid en hartelijkheid van de gastheren en –vrouwen, die het familiebezit met hun personeel koesterden en naar hun eigen smaak aanpasten. Gidsen en brochures, maar ook krantenrecensies prezen deze particuliere excursiedoelen aan. Door de ogen van onze voorouders kunnen we zo een blik werpen in de bewoonde huizen en kastelen van toen. Economische, politieke omstandigheden en oorlogen hebben de traditie van

het leven op kastelen en buitenplaatsen ingrijpend veranderd. De overgebleven monumenten met omringende tuinen, parken en landgoederen getuigen nog steeds van de indrukwekkende geschiedenis en schoonheid van de cultuur van het landleven. Maar het worden anonieme decors als de gastheer van huis is, de inventaris is verdwenen en de verhalen niet meer worden verteld.

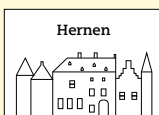
De oprichters van GLK realiseerden zich ruim 80 jaar geleden al dat het behoud van de ensembles in hun context weliswaar het doel moest zijn, maar niet zonder het ontsluiten en het delen van de kennis ervan. En ook toen al was duidelijk dat daarmee in harmonie een financieel fundament gelegd moest worden. Al deze facetten houden we nog steeds hoog in het vaandel door te streven naar de balans tussen erfgoed, ecologie en economie. We trachten met beschikbare methoden en middelen en met respect voor de kwetsbare waarden gastvrijheid te bieden op deze eeuwenlang zorgvuldig in stand gehouden landgoederen. Het bezoek moet een bijzondere belevenis zijn. De opengestelde huizen zijn het visitekaartje van GLK, omdat op en rond de kastelen publiek in contact komt met het werk van de organisatie. Daar moet dan ook de verbinding worden gelegd met de overige kastelen, maar ook met onze landgoederen en natuurgebieden.

3 Onze visie & aanpak

3.1 Kastelen & inspiratie

Geen kasteel is het zelfde. Door de eeuwen heen hebben bewoners hun bezit aangepast aan eigen wensen en mogelijkheden. Meestal werden door een nieuwe eigenaar of bewoner bijzondere en kenmerkende wijzigingen in huis, tuin of park aangebracht, waarmee één periode van een huis of landgoed is gemarkeerd. Soms is door omstandigheden een moment uit de geschiedenis heel nadrukkelijk zichtbaar, met als uiterste voorbeeld verwoesting, zoals in Batenburg. Ook is de sfeer overal anders, dankzij de ligging, de historie van de plek, het huis en de bewoners. Het benadrukken van deze unieke kenmerken -genius loci of 'spirit of place'- geven elk museumkasteel een specifieke identiteit, waarmee het 'gepositioneerd' kan worden, buiten en binnen onze 'kastelenfamilie'. Met behoud van deze specifieke kenmerken per museum moet tegelijk op al onze opengestelde kastelen de gastvrijheid en kwaliteit van GLK herkenbaar zijn. Nieuwsgierigheid naar onderscheid tussen de 'ensembles', maar vertrouwen in een intrigerende aanpak moet uitnodigen tot bezoek aan alle huizen!

Hernen

Middeleeuwse kastelenbouw en inrichting in de praktijk; het jaar 1544 komt tot leven bij een rondgang met een 'pratende lantaarn' door het authentieke kasteel met zijn unieke overdekte weergangen.

Ammersoyen

Passie, vuur, oorlog, weerbaarheid en geloof in een burcht met spannende muurtrappen en de grootste archeologische collectie ooit bij een kasteelcomplex aangetroffen (en gluren in de muren).

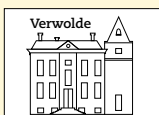
Cannenburch

Kasteel en park van krijgsheer Marten van Rossem en zijn nazaten toont mode in bouwen, luxe in aankleding en rijkdom uit water. De bijzondere positie van een katholieke familie op de Veluwe.

Rosendaal

Landgoed met vermaak voor hertogen, stadhouders, de adel en iedereen mede dankzij spetterende sprengen en beken.

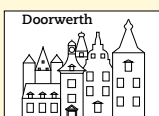
Verwolde

Achterhoeks icoon van elegantie en tuinaanleg dankzij familie en personeel. De volledig ingerichte dienstvertrekken maken het leven en werken van het huispersoneel begin 20ste eeuw invoelbaar.

Zypendaal

Buitenplaats van Arnhem; de regentenfamilie Brantsen vormde huis en natuur tot één van hun lustoorden rondom Arnhem.

Doorwerth

Oorlogen en weerbaarheid, veerkracht en aanpassing, beheer, water en bossen, jagen en oogsten; beleef de seizoenen en inspiratie voor schrijvers en schilders aan de Veluwezoom.

De unieke elementen van elk kasteelmuseum kan men benoemen, vertalen naar presentatie of activiteiten en een plaats geven in onze 'kastelenfamilie'. Heel summier samengevat en als voorbeelden: Hernen is een middeleeuws kasteel met er naast –heel uitzonderlijk- de onlangs ontdekte veldovens voor de bouwstenen ervan. Het kasteel nodigt uit om de ruimten te beleven en de middeleeuwse inrichting slechts te suggereren. Brand, drama en archeologie kenmerken Ammersoyen, dat in de negentiende eeuw opleefde en na de Tweede Wereldoorlog nog een klooster, en zelfs een wasmachinefabriek heeft gehuisvest. Doorwerth is een baken aan de westelijke Veluwezoom langs historische transportroutes, basis voor jachtpartijen en geliefde woonplaats voor een fameuze schrijfster, reisdoel voor vroeg toerisme en schilderende bohemians. De eerste monumentenzorgers van Nederland koesterden en reconstrueerden het middeleeuwse karakter en zetten zich in voor het behoud daarvan. Cannenburch laat rijkdom van de renaissance architectuur zien, en tegelijk de weelde die de waterkracht aan de Veluwezoom opleverde met de daaruit voortvloeiende achttiende eeuwse provinciale elegantie. Zypendaal is een voorbeeld van een telkens gemoderniseerde zeventiende eeuwse buitenplaats bij de grote stad, terwijl Verwolde een achttiende eeuws 'Gesamtkunstwerk' op een historische plek, waar met Indisch geld begin twintigste eeuw comfort is aangebracht. Rosendaal is een juweel in een kostbare zetting van elegante tuin en park, die eind zeventiende eeuw zelfs vorstelijke bewondering afdwong.

Een bezoeker kan op elk kasteel de wereld van de vroegere bewoners betreden, en vanuit de schilderijlijsten kijken ze soms op ons neer. We kunnen in de presentatie en evenementen in en rond elk museum telkens een ander deel van het spectrum van de geschiedenis van kastelen en landhuizen en hun bewoners laten zien. De kasteelmusea zijn een venster in de Canon van Gelderland, en van Nederland. In lijn met het partnerschap met de provincie Gelderland verstevigen we het draagvlak voor de Gelderse identiteit, maar bevorderen we ook de lokale en provinciale werkgelegenheid.

3.2 Mooi & gastvrij voor iedereen

'Mooi voor iedereen' is de missie van GLK, die we op de kastelen vertalen in gastvrijheid in de leefwereld van de vroegere bewoners en hun omgeving. Op de kastelen komen geïnteresseerden in het Gelderse verleden of spannende geschiedenissen, maar ook gasten, die voor een bijzondere gelegenheid een inspirerende plek met een verhaal zoeken. De bezoeker, van eigen achterban, feestganger tot passant, moeten worden 'verleid' meer dan alleen het kasteel, maar het hele ensemble (tuin, park, landgoed) te gaan zien. Ter

plekke moet worden uitgenodigd ook het overige, veelzijdige bezit van GLK te ontdekken. Meer mensen moeten kunnen genieten van 'Mooi Gelderland'!

Van aankomst tot vertrek moet de bezoeker zich welkom weten en er kunnen vinden wat hij zoekt; van parkeerplaats, fietsenrek tot het kopje koffie en het winkeltje voor een aandenken aan het bezoek. De ligging, de toegankelijkheid, het klimaat van de gebouwen en de kwetsbaarheid

van inventaris en interieurs stellen complexe eisen aan de wijze van openstelling. Op vaste tijden en gedurende regelmatige periodes zijn de huizen opengesteld, afgestemd op de seizoenen en de perioden van publieke belangstelling. Hoewel we individuele beleving nastreven, vragen de meest kwetsbare interieurs om begeleiding (Verwolde, Zypendaal). De huizen en omgeving moeten voldoende inhoudelijke en boeiende activiteiten bieden om programmaonderdelen te verbinden, actief en passief tot aan de voorzieningen om te verpozen (koffie en sanitair). Differentiatie van het aanbod in presentatie, activiteiten en evenementen moet bijdragen aan verlenging van de verblijfsduur op de kastelen en vooral ook herhaalbezoek. Het verlengen van de verblijfsduur op de huizen betekent ook toename van de omzet in de winkeltjes en de horeca. Omdat kastelen het centrum van landgoederen vormen, kunnen we bezoekers laten kennismaken met de veelzijdige aspecten van het gehele ensemble en met de fasen van het ontstaan ervan. In het huis met het interieur, dat de bewoningsgeschiedenis weerspiegelt, kunnen de persoonlijke verhalen van de bewoners als leidraad dienen en ook de geschiedenis waarin het huis

een rol heeft gespeeld. Specifieke cultuurhistorische aandacht kan per kasteel aanleiding zijn om uiteenlopende doelgroepen aan te spreken. Het omliggende groen biedt de mogelijkheid om buitenactiviteiten te entameren, van speelplek tot wandeling gerelateerd aan het brede verhaal van Geldersch Landschap en Kasteelen over natuur- en cultuurhistorische waarden.

De medewerkers van GLK combineren gastvrijheid met kennis over het erfgoed dat ons is toevertrouwd. De kasteelbeheerders met hun team van medewerkers, rondleiders en vrijwilligers

zijn de gastvrouwen en -heren. Vanuit de centrale organisatie worden zij ondersteund door de kasteelmanager en specialisten op het terrein van communicatie, personeelszaken, bouwkunde en financiën. De conservatoren van de afdeling Visie Evaluatie en Beleid begeleiden het behoud, beheer en de presentatie van het ensemble en de collectie.

Scholing op relevante terreinen zal worden voortgezet. Kasteelbeheerders, medewerkers, rondleiders en vrijwilligers werken met de conservatoren om de bezoeken zo interessant mogelijk en optimaal te laten verlopen. Met bezoekvoorwaarden en, indien nodig, een klachtenprocedure worden verwachting en teleurstelling opgevangen.

3.3 Instandhouden & traditie

Het behoud van de collectie staat centraal bij het werk van allen, die betrokken zijn bij onze huizen, kastelen en andere monumenten. Hiervoor wordt verwezen naar de recent opgestelde Nota Collectiebeleid 'Gelders verleden inspirerend beleven'. Daarin is aangegeven dat kasteelbeheerders, rondleiders en vrijwilligers ter plekke en de conservatoren van de afdeling VEB hierin een actieve rol spelen, die -mits juist op elkaar afgestemd- het mogelijk maakt efficiënt te opereren. Continuïteit is de basis voor instandhouding. Het overdragen van

Zorg voor collecties door geschoolde medewerkers.

Rosendaal in winterslaap.

kennis en ervaring aan iedereen, die met de collectie in aanraking komt, is hierbij essentieel. In de genoemde Nota collectiebeleid is dat nader uitgewerkt.

Onze aanpak van beheer en behoud is gebaseerd op het traditioneel huishouden, dat in onze huizen is omgevormd tot een systematische aanpak. Deze aanpak noemen we 'housekeeping'. Bijvoorbeeld zoals van oudsher traditie bij de niet permanente bewoonde huizen op het platteland, wordt de inventaris bij afwezigheid van bewoners 'in winterslaap' gebracht. In de perioden dat de musea gesloten zijn, betekent dat het afdekken van de meubels en het opbergen van het zilver.

Op de huizen kunnen we laten zien hoe deze traditie aansluit bij de gebruiken op de kastelen. Steeds meer proberen we dergelijk klassieke huishoudelijke werkzaamheden zichtbaar te maken. Vaste en incidentele vrijwilligers zijn bij dit werk betrokken.

Op eigen wijze blijven we actief er naar streven om te voldoen aan de z.g. Museumnorm, die omschrijft waaraan een kwaliteitsmuseum moet voldoen om in het Museumregister opgenomen te blijven. Dit geldt voor de opengestelde kastelen, met uitzondering van Hernen waar geen collectie aanwezig is.

3.4 Presenteren & beleven

Kastelen beleef je! Het ervaren van de middeleeuwen of van het leven van de vroegere bewoners van de huizen is voor velen de aanleiding naar onze musea te komen. Wij willen dit versterken door de bezoeker een actievere rol te geven, in de programmakeuze en bij het beleven van de omgeving.

Dankzij publieksonderzoek op enkele huizen leren we onze bezoekers steeds beter kennen; traditioneel een zeer geïnteresseerde, meestal oudere doelgroep. We willen in de toekomst ook de 30-50 jarigen bereiken, de gezinnen met kinderen en ook nadrukkelijk de grootouders met kleinkinderen. In het bijzonder de relatie met de 'buren' en de inwoners van de directe omgeving van de huizen willen we versterken. Voor het afstemmen van het aanbod op de wensen

van bezoekers maken we tot nu toe gebruik van de ervaring van de National Trust, die in de bezoekers aan hun huizen vier doelgroepen onderscheidt ('curious minds', 'explorer families', 'out and about' en 'kids first'). Vanuit deze benadering kan de publiekspresentatie worden verdiept en aansluitende activiteiten worden ontwikkeld.

Historische interieurs zijn adequate tijdmachines om de bezoeker een andere tijd te laten binnengaan. En om die tijd echt te beleven is er iets extra's nodig; specifieke begeleiding

in de presentatie of bij de rondleiding. Om de aandacht vast te houden is vernieuwen van de permanente presentatie, wisselende opstellingen en de organisatie van evenementen vereist, en waar mogelijk het verleggen van passief naar actief beleven. Onderdelen van het bezit en de geschiedenis kunnen op bijzondere manier worden belicht in themarondleidingen of kleine presentaties.

Successievelijk wordt aan vernieuwing van de presentatie op alle huizen gewerkt. Op Doorwerth is de publieksofvang vernieuwd met geuren, geluiden, hands-on activiteiten en vindt de presentatie plaats in combinatie met het Nederlands Jachtmuseum en de Nationale bosbouwcollectie (2006), op de Cannenburch is de presentatie van het kasteelensemble versterkt met een introductiefilm en audiotour en inrichting van het bouwhuis (2010). Op Ammersoyen is de inhoud van de museale presentatie met bescheiden mid-

delen uitgebreid (2013). In het onderhuis op Verwolde kan de bezoeker op speelse wijze en met 'hands-on' activiteiten kennis maken met de geschiedenis van het landgoed en de laatste bewoners, die het huis uitbreiden en moderniseerden (2013). Op Hernen wordt straks met experimentele archeologie en nieuwe media het publiek actief betrokken bij de bouw en inrichting van het zestiende eeuwse huis, waarbij multifunctioneel gebruik van de ruimten ruimte laat voor vele vormen van gastvrijheid. In het jubileumjaar Rosendaal 700 wordt de basis gelegd voor de ontwikkeling van een gerevitaliseerde publieksofvang.

3.5 7 Kastelen & marketing

De kracht van GLK is het presenteren van landschappen en kastelen als één geheel: het ensemble. De collectie van elk kasteel maakt deel uit van het gehele gevarieerde concept. Ieder kasteel met zijn eigen karakter; robuust of liefelijk. Voor ieder wat wils. Eén kasteel bezocht moet 'verlangen naar meer' veroorzaken. De 7 kastelen worden gezamenlijk prominent op de sociaal-recreatieve en feest/events markt gepresenteerd. Het wordt geplaatst naast het sterke GLK merk; het merk dat juist rust en harmonie uitstraalt. De kracht van het concept is dat er na het bezoek aan één kasteel er nog zes nieuwe uitdagingen over zijn. In ieder geval biedt het de (potentiele b) bezoeker de keuze om bewust voor één of of meerdere kastelen te kiezen. De presentatie van de kastelen als groep richt zich niet

alleen op de huidige bezoekers, maar in het bijzonder op het bereiken van nieuwe doelgroepen, zakelijke relaties en feestvierders die gevoelig zijn voor een andere en avontuurlijke 'tone-of-voice', verwachting en beleving. Om deze nieuwe groepen te vinden en te binden worden tal van acties geïnitieerd rondom de 7 kastelen. Met dit nieuwe concept zal de kastelengroep zich

richten op een groter en breder publiek. Bezoekers kunnen in deze visie zichzelf genereren door de inzet en slimme voeding van nieuwe media-strategie. Dat vraagt de inzet van nieuwe (social) media, slimme zoekmachinemarketing, goede zakelijke/toeristische product-markt combinaties, een salenplanner, partnerships en inzet van open data en moderne toepassingsmogelijkheden. Daarmee sluit de kastelengroep beter aan bij de jeugd, zakelijke gebruiker, feestvierder en de steeds veeleisender recreant. Kortom, door de inzet van elkaar versterkende merken en twee marktbeloftes; de één met rust en harmonie, de ander op sociaal-recreatief en feest/events gebied gericht, kunnen nieuwe doelgroepen worden bereikt, die de kastelen gaan beleven. De hogere inkomsten uit bezoek en besteding op de kastelen en huizen dient bij te dragen aan het dekken van de exploitatiebegroting, opdat daarmee de ensembles behouden en toegankelijk blijven.

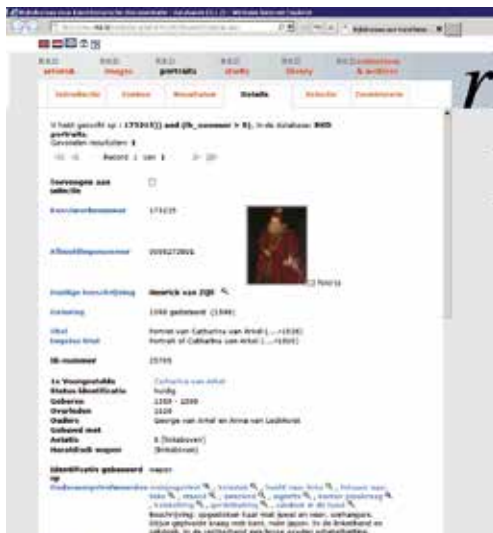
3.6. Kennis delen & vermenigvuldigen

In kasteelgidsen (en monografieën) worden kastelen en context verdiept. De uitgaven over Cannenburch en Rosendael worden vernieuwd, Zypendaal en Hernen staan op de rol. Het verhaal over de kastelen geven we een plek in het onderwijs. Na afgelopen jaren met Edu-Art te hebben gewerkt aan educatieve programma's voor basisscholen, worden de programma's nu worden uitgerold op de kastelen en bezoekerscentra. Een volgende stap is de mogelijke samenwerking met het Voortgezet Speciaal Onderwijs.

Zichtbaarheid is gebaat bij het toegankelijk maken van ons gehele bezit. De praktische aanpak en specialistische kennis dragen we graag uit.

In onze eigen media middels het tijdschrift Mooi Gelderland en de website. Maar ook in organen van andere instellingen en organisaties, zoals de RCE, historische verenigingen en collega-instellingen. Vooral bijzondere restauraties, benadering van grote projecten en housekeeping staan in de belangstelling. Afgelopen jaren zijn dat nieuwe presentaties op Cannenburch en Verwolde. Aan de hand van de interactieve presentatie op

Hernen en het 700 jarig jubileum van Rosendael en verzamelen we kennis en ondersteuning voor aspecten van de geschiedenis op deze huizen en betrekken we de buitenwereld bij ons werk.

In de nota Collectiebeleid wordt het belang van digitalisering van het bezit onderstreept. Vanzelfsprekend geldt dat voor de collectie in brede zin, van de monumentale huisvesting van de musea tot en met tuin, park en landgoed. GLK is daarvoor echter afhankelijk van externe geldstromen en collega organisaties.

Al geruime tijd is daarover contact ten behoeve van opname op www.mijngelderland.nl, de interactieve website van Gelders Erfgoed. Voor de collectie van de Brantsen van de Zyp Stichting is dat hopelijk te realiseren met medewerking van de Rijksbureau voor

Kunsthistorische Documentatie. Archief of documentatiemateriaal dat in onze depots niet toegankelijk is, willen we elders ontsluiten, bijvoorbeeld in samenwerking met het Gelders Archief. De contacten met collega-instellingen en specialisten op de werkterreinen stellen ons in staat om deskundigheid aan te trekken, die niet primair in de organisatie aanwezig is. Onderzocht wordt of het opzetten van een kringen van belangstellenden rond een thema vrijwillige deskundigheid ingezet kan worden op de kastelen.

3.7 De schatkist & de inhoud

Voor het behoud van erfgoed is continuïteit van het grootste belang. De financiering daarvan is een constante voor de organisatie. De betrouwbare steun van onze donateurs is daarbij onmisbaar. De bijdrage van bezoekers, met entreegelden en aankopen in de winkels, is eveneens van groot belang. Het bevorderen van bezoek aan de kastelen en het verlengen van de verblijfsduur is daarvoor instrumenteel. Voor de instandhouding van de musea, de openstelling, voor bijzondere activiteiten, zoals evenementen, restauraties en aankopen is echter bredere ondersteuning noodzakelijk. Dankzij het partnerschap met de provincie Gelderland voor het algemeen geformuleerde meerjarenprogramma 'Gelderland Cultuurprovincie' zijn we mede in staat de duurzame instandhouding van de huizen voor enkele jaren veilig te stellen. Ook voor het revitaliseren van publiekspresentaties op Verwolde, Hernen en Rosendael deden we met succes een beroep op de provincie. Om de instandhouding en openstelling veilig te stellen is het streven om 'op eigen benen' te staan. Het verhogen van de inkomsten op de kastelen is daarvoor een vereiste.

Uitzonderlijke projecten vragen daarnaast om ondersteuning van fondsen en sponsors. Particuliere schenkers voelen zich bij ons werk betrokken en dragen incidenteel, en substantieel, bij met giften, zowel in natura als financiën. Met projecten en thema's per kasteel willen we de contacten en daarmee het draagvlak verstevigen. In eerste instantie met de directe omgeving van de huizen, maar ook in een wijder verband. In het kader van Rosendael 700 is daar aan gewerkt. Op Hernen is publieksparticipatie een essentieel onderdeel van de nieuwe presentatie en daardoor een pilot voor blijvende ondersteuning van die zijde. Onderdeel van het beleid van GLK is om voor het brede werkterrein van de stichtingen (bedrijf) sponsors te werven en ook commerciële samenwerkingspartners te zoeken.

Voor het verbeteren van de inkomsten per kasteel wordt de combinatie van de museale functie met commerciële gastvrijheid verder uitgewerkt en verfijnd; van verhuur van ruimten, huwelijksvoltrekkingen, catering, erfgoedlogies als vakantiewoningen op de kasteelterreinen en landgoederen. Vanzelfsprekend vindt dit plaats zonder de waarden en het karakteristiek van de kastelen uit het oog te verliezen. Samenwerking met zakelijke partners en ondersteuning vanuit de centrale organisatie met inhoudelijke inbreng van alle betrokkenen is daarvoor een voorwaarde. Voor alle bezoekers en voor medewerkers van de organisatie is het behouden van de bijzondere monumenten-ensembles het hoogste doel! De schatkist moet gevuld blijven!

4 Samenvatting: visie in plannen

4.1 Kastelen & inspiratie

- Per opengesteld kasteel specifiek karakter en sfeer definiëren (genius loci of 'spirit of place')
- Elk museumkasteel specifieke plaats geven in eigen 'kastelen collectie'
- GLK zichtbaar als verbindende factor (tot parkeerplaats en in PR materiaal)
- Opengestelde kastelen onderling verbinden door GLK marketing, vormgeving, aanbiedingen, etc.
- Canon (Gelders en Nationaal) kwaliteiten zoeken en verbinden met NOM

4.2 Mooi & gastvrij voor iedereen

- Welkom vanaf de (fiets)parkeerplaats
- Ensemble (huis, tuin, park, landgoed) als eenheid presenteren in vorm en inhoud
- Activiteiten (speciale rondleidingen, lezingen, evenementen) aanpassen aan genius loci ('spirit of place')
- Bezoeker eigen regie over bezoek geven
- Keuzemogelijkheden programma vergroten t.b.v. verlengen verblijfsduur
- Bezoekvoorwaarden en klachtenprocedure hanteren

4.3 Instandhouding & traditie

- Nota collectiebeleid 2013 'Gelders verleden inspirerend beleven' implementeren
- Voor GLK kenmerkende traditie van huishouden (Housekeeping) zichtbaar maken
- Draagvlak instandhouding vergroten
- Omgeving en vrijwilligers betrekken bij behoud en beheer
- Hanteren Museumnorm en continueren Museumregistratie

4.4 Presenteren & beleven

- Versterken van beleving van kastelen door blijvend vernieuwen presentaties
- Betrokkenheid omgeving versterken
- Actieve betrokkenheid van publiek in presentatie bevorderen
- Doelgroep gericht aanbod aanbieden en presenteren
- Variatie in het aanbod vergroten; differentiatie op inhoud en thema
- Nieuwe media en digitale presentatie: layar, QR, etc.

4.5 7 Kastelen & marketing

- Collectie kasteel-ensembles als uitzonderlijke eenheid presenteren
- PR; regionaal, provinciaal en nationaal
- Digitaal en fysiek
- Publiciteit
- Marketing; verbindende acties tussen kastelen,
- Externe contacten,
- Nieuwe media, zichtbaarheid,
- Toegangskarten, onderzoek deelname Museumkaart en andere samenwerkingsverbanden

4.6 Kennis delen & vermenigvuldigen

- Gidsen van alle huizen
- Educatie
- Digitalisering collectie
- Nieuwe media betrekken bij presentatie in- en exterieur (digitale rondleiding, QR, Layar)

- Samenwerking met andere organisaties bij projecten en onderwerpen, o.a. Coöperatie Mijn Gelderland, Gelders Erfgoed, Canon NOM
- Lezingen
- Publicaties

4.7 De schatkist & de inhoud

- Donateurs werven en waarderen
- Samenwerking met partners versterken, waaronder provincie Gelderland
- Ontwikkelen verdienmodellen op de kastelen aansluitend bij specifieke kenmerk kasteel
- Fondsen- en sponsorwerving
- Bedrijfsrelaties activeren
- Relatiebeheer verbeteren

www.glk.nl

postbus 7005, 6801 HA Arnhem

Zypendaalseweg 44, Arnhem

telefoon: (026) 355 25 55

fax: (026) 445 20 80

